

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-12-09

Vår referens

Ola Andersson

Näringslivsutvecklare

ola.andersson2@malmo.se

Remiss Socialdepartementet - Förslag om avskaffande av krav på matsservering och eget kök vid servering av alkohol STK-2025-1515

Sammanfattning

Socialdepartementet har remitterat - Förslag om avskaffande av krav på matsservering och eget kök vid servering av alkohol. Förslaget bygger på rekommendationer från Förenklingsrådet. Ärendet har remitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden och miljönämnden som inkommit med yttrande. Stadskontorets bedömning är att ett väl avvägt regelverk som moderniserar och förenklar, men inte avskaffar matkravet helt, bedöms vara den mest lämpliga vägen framåt.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Socialdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss Socialdepartementet - Förslag om avskaffande av krav på matsservering och eget kök vid servering av alkohol
- Avskaffande av krav på matsservering och eget kök vid servering av alkohol
- Följebrev Remiss Socialdepartementet - Förslag om avskaffande av krav på matsservering och eget kök vid serveri
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 251215 Remiss Socialdepartementet - Förslag om avskaffande av krav på matsservering och eget kök vid servering av alkohol
- Förslag till yttrande KSAU 251215 Remiss Socialdepartementet - Förslag om avskaffande av krav på matsservering och eget kök vid servering av alkohol
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 20251120 § 334

- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Miljönämnden beslut 20251120 §224
- Remissvar miljönämnden

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-12-15

Kommunstyrelsen 2026-01-07

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Stadskontoret omvärld- och näringsliv

Stadskontoret hållbarhetsavdelningen

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Miljönämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Socialdepartementet har skickat ut ett förslag på remiss som innebär att kraven på matservering och eget kök vid servering av alkohol avskaffas. Förslaget bygger på rekommendationer från Förenklingsrådet, som arbetar med att minska företagens administrativa bördor. Rådet föreslår att 8 kap. 15 § alkohollagen upphävs, vilket skulle innebära att serveringsställen inte längre behöver ha ett eget kök eller erbjuda lagad mat för att få stadigvarande serveringstillstånd. Kravet på sittplatser för matservering föreslås också tas bort. För cateringverksamhet slopas kravet på eget kök, men skyldigheten att erbjuda tillredd mat i samband med servering kvarstår. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

I förenklingsrådets motivering lyfts att nuvarande krav medför betydande kostnader för restaurangbranschen, bland annat genom höga etableringskostnader, matsvinn och ineffektiv personalplanering vid låg efterfrågan. Förslaget syftar till att minska företagens kostnader och stärka tillväxten, och besparingarna för branschen beräknas uppgå till omkring 3,9 miljarder kronor per år. Ur ett folkhälsoperspektiv konstateras att matkravet en gång infördes för att begränsa alkoholkonsumtion, men erfarenheter från Finland visar att avskaffandet av motsvarande regler inte ökade restaurangkonsumtionen och att den totala alkoholkonsumtionen fortsatte minska. I Sverige bedöms alkoholkonsumtionen kunna öka något till följd av fler restauranger, men riskerna anses i förslaget vara begränsade och möjliga att hantera genom befintliga regler om ansvarsfull alkoholservering. Mycket tyder också på att konsumtion kan flyttas från hemmet till restaurangmiljö, vilket innebär mer kontrollerade former. Förenklingsrådet bedömer därför att de samhällsekonomiska vinsterna överväger de eventuella negativa effekterna.

Internremiss

Ärendet har internremitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden samt miljönämnden.

Arbetsmarknad- och socialnämnden yttrande i sammanfattning

Dagens regler är delvis föråldrade och behöver reformeras utifrån hur samhället och restaurangbranschen har förändrats. Ett mer flexibelt regelverk skulle kunna gynna företagare och skapa bättre förutsättningar för en modern och hållbar restaurangnäring.

Nämnden kan inte uttala sig om de ekonomiska konsekvenserna för enskilda företag, men bedömer att en anpassning av matkravet till dagens förutsättningar vore välkommet. Det bör exempelvis vara möjligt att servera enklare mat utan krav på eget fullständigt kök, tillredd mat eller att mat måste serveras fram till en viss tid, exempelvis klockan 23.

Nämnden vill samtidigt understryka att det finns risker med att avskaffa kravet på servering av mat.

Folkhälsomyndighetens kartläggning (S2023/03353) av kunskapsläget över sambandet mellan samtidigt intag av mat, påverkan av alkohol och akuta skador visade att intag av mat i nära anslutning till konsumtion av alkohol kan minska påverkan av alkohol, och att påverkan av alkohol kan öka risken för akuta skador, till exempel våldsrelaterade skador.

Syftet med kravet på tillredd mat är att uppmuntra till matkonsumtion i samband med alkoholförtäring, vilket är associerat med långsammare alkoholförbränning och minskad risk för berusningsdrickande. Att ta bort kravet på tillredd mat riskerar att skapa fler miljöer där alkohol konsumeras utan mat vilket ökar risken för olyckor och våldsbrott.

Om matkravet avskaffas i sin helhet skulle det i praktiken innebära att samtliga typer av verksamheter kan ansöka om serveringstillstånd, förutsatt att övriga krav uppfylls. Nämnden anser att alkoholservering riskerar att flyttas till miljöer som inte är avsedda eller anpassade för sådan verksamhet. Det kan också leda till en osund konkurrenssituation mellan etablerade restaurangverksamheter och andra aktörer som inte behöver investera i kök eller anpassade serveringsytor.

Nämnden anser att det ska finnas någon form av krav på matservering men att kraven kan utformas mer proportionerligt och med hänsyn till olika typer av verksamheter.

Nämnden vill lyfta att det saknas en barnkonsekvensanalys av förslagen och framföra vikten av att inkludera barnperspektivet i det fortsatta arbetet.

Vidare finns en risk ur trygghets- och ordningsperspektiv. Om fler icke-restaurangverksamheter skulle kunna ansöka om serveringstillstånd utan krav på matservering, finns en risk att alkoholservering etableras på platser och tider där den inte tidigare förekommit. För en storstad som Malmö skulle detta kunna innebära utmaningar i form av ökad otrygghet på allmän plats.

Nämnden vill också framhålla att nämnden fortsatt skulle ha samma verktyg som idag – erinran, varning eller återkallelse – för att hantera överträdelser. Om regelverket avregleras ytterligare vore det därför önskvärt att även se över möjligheten till mer effektiva sanktionsmöjligheter gentemot oseriösa aktörer.

Nämnden tillstyrker förslaget som avser 4 § alkohollagen, att kravet på att tillhandahålla beredd mat vid catering kvarstår men att matkravet mildras något. Nämnden tillstyrker förslaget som avser 16 § alkohollagen, att det inte ska krävas en inomhuslokal för matservering för att få serveringstillstånd.

Sammanfattningsvis välkomnar nämnden en översyn av nuvarande bestämmelser avseende matkravet men anser att ett fullständigt avskaffande riskerar att få oönskade konsekvenser för folkhälsan, näringen, konkurrensen och den allmänna ordningen. Ett väl avvägt regelverk som moderniserar men inte avskaffar matkravet helt bedöms vara den mest lämpliga vägen framåt.

(M) och (SD) reserverar sig muntligt.

Miljönämndens yttrande

Miljönämnden ser positivt på förslaget, som bedöms kunna minska kostnaderna för restaurangbranschen och bidra till ökad flexibilitet i verksamheterna. Nämnden delar den problembeskrivning som lyfts fram i utredningen.

Nämnden ser också en risk att en bred tolkning av lagens tillämpningsområde medger att alkoholservering flyttas till verksamheter som inte varit avsedda. Detta bör hanteras så inte tanken bakom alkohollagens krav äventyras.

Nämnden konstaterar dock att utredningen saknar en bedömning av hur förslaget kan påverka bullerstörningar för närboende. Även om risken bedöms som liten utifrån nämndens erfarenheter bör frågan hanteras vid ett eventuellt införande.

Sammantaget bedömer miljönämnden att förenklingsförslagen är rimliga och att eventuella risker kan hanteras inom befintlig lagstiftning.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret välkomnar en översyn av nuvarande bestämmelser om det så kallade matkravet. Remissunderlaget redogör för olika synsätt där folkhälsoperspektivet

betonar risker medan näringslivsperspektivet framhåller behovet av ökad förenkling och flexibilitet.

Stadskontoret ansvarar även för näringslivsfrågor och har upparbetade samarbeten med exempelvis såväl Krognätverket som Malmö Food Council och har därför god inblick i näringslivets villkor. För näringslivet generellt skulle en förenkling i linje med Förenklingsrådets förslag, kunna bidra till ökad innovationskraft och en mer diversifierad gastronomisk scen. Förslaget bedöms ha potentiella samhällsekonomiska fördelar och kan stärka Malmös besöksnäring och stadens attraktionskraft i relation till andra städer, exempelvis Köpenhamn. Nuvarande bestämmelser medför administrativa och ekonomiska hinder, särskilt för mindre verksamheter. Förslaget bedöms kunna ge lättnader för restaurangbranschen, som även har en betydande roll som första arbetsgivare för unga. Dagens regler kräver omfattande investeringar och driftkostnader som kan begränsa små aktörers verksamhet, medan ett förenklat regelverk kan frigöra resurser för nyanställningar, stärka lönsamhet och möjliggöra utveckling av nya affärsidéer. Stadskontoret bedömer vidare att en modernisering alternativt avskaffande av matkravet kan öka flexibiliteten i verksamhetsutformningen, vilket kan underlätta nyetableringar, innovation och tillväxt, samt stödja befintliga verksamheter. Samtidigt framhåller stadskontoret vikten av att regelverket fortsatt präglas av tydlighet och förutsägbarhet samt att ansvarsfull alkoholhantering säkerställs.

Stadskontoret vill betona att remissen delvis presenterats som en näringspolitisk fråga, vilket inte fullt ut speglar komplexiteten ur ett folkhälsoperspektiv. Kraven på eget kök och matservering har historiskt begränsat miljöer med hög alkoholfokus, och ett avskaffande kan öka risken för akuta skador, olyckor och våldsbrott. Studier visar att frånvaro av mat ofta leder till högre berusningsnivåer och fler incidenter. Att ta bort krav på matutbud och sittplatser kan öka antalet högintensiva dryckesmiljöer, vilket kopplats till våld och ordningsproblem och ökade kommunala kostnader.

Ur folkhälsoperspektiv bör stadigvarande serveringstillstånd därför fortsatt villkoras med möjlighet att erbjuda lagad eller tillredd mat, då Förenklingsrådets bedömning saknar tillräckligt forskningsstöd. Om matkraven ändå tas bort bör reglerna kompletteras med krav på ansvarsfull alkoholservering, exempelvis utbildning för personal.

Ur ett trygghets- och brottsförebyggande perspektiv saknas tydlighet kring vilka verksamheter som kan ansöka om tillstånd, och ett ökat antal serveringsställen kan leda till högre alkoholtillgänglighet och fler alkoholrelaterade skador. Viss konsumtion kan visserligen förflyttas från hemmet till serveringsmiljöer, men effekterna är osäkra. Rapporten saknar tillräckliga studier för att fullt ut bedöma förslagets konsekvenser för folkhälsa och säkerhet.

Stadskontoret delar arbetsmarknads- och socialnämndens samt miljönämndens bedömningar och de risker som även lyfts. Stadskontoret instämmer i arbetsmarknads-

och socialnämndens yttrande om att nuvarande lagstiftning är delvis föråldrade och kan moderniseras för att gynna företagare och hållbar restaurangnäring, exempelvis genom enklare mat utan krav på fullständigt kök eller serveringstid till viss tidpunkt. Stadskontoret framför vikten av att regelverket fortsatt präglas av tydlighet och förutsägbarhet samt att ansvarsfull alkoholhantering säkerställs. Förslagets potentiella effekter på folkhälsa och säkerhet bör också beaktas.

Stadskontorets sammanlagda bedömning är att ett väl avvägt regelverk som moderniserar och förenklar, men inte avskaffar matkravet helt, bedöms vara den mest lämpliga vägen framåt.

Stadskontoret har tagit fram ett förslag till yttrande som är avvägt utifrån de olika synpunkterna och risk- och konsekvensanalyser.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare

Micael Nord Näringslivsdirektör

Andreas Norbrant Stadsdirektör